

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.IV.20.443/2013/2.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Gilly András Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Gilly András ügyvéd) által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti lakos felperesnek – Dr. Mrázik Mária Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Mrázik Mária ügyvéd) által képviselt **(alperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű alperes ellen szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. április 5. napján kelt 10.P.20.295/2013/4. számú ítélete ellen az alperes 5. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja akként, hogy az alperes a marasztalási összeget nem takarékbetéti kifizetés, hanem jogalap nélküli gazdagodás címén köteles megfizetni.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 1.440.000,- (Egymillió-négyszáznegyvenezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy a felek maguk viselik másodfokú eljárási költségeiket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A felperes 2006. január 4. napján 20.000.000,- Ft-ot helyezett el az alperesi takarékszövetkezetnél, melyről N° 1... számon névre szóló takarékbetétkönyv került kiállításra, melyben a takarékbetétkönyv első oldalára bejegyzésre került a „nagyösszegű részjegy” szöveg. A betétkönyvben egy évi ismétlődő lekötéssel 3,5 % fix kamat került meghatározásra. Ugyanezen a napon a befizetési pénztárbizonylaton a befizetés jogcímeként „nagyösszegű részjegy” került feltüntetésre. A befizetett összeg után 2007. január 30-án 692.222,- Ft került osztalékként jóváírásra és ugyanezen a napon kifizetésre, 2008. január 24-én 701.500,- Ft osztalék jóváírása és kifizetése történt, 2008. február 21-én 15.000.000,- Ft visszafizetése valósult meg, 2009. május 25-én 175.375,- Ft osztalékot jóváírtak és kifizettek, majd 2010. június 1. napján 175.375,- Ft került osztalékként jóváírásra és kifizetésre. A 15.000.000,- Ft felvételekor kiállított kifizetési pénztárbizonylaton jogcímként részjegy elnevezés szerepelt.

A felperes 2006. január 12. napján 5.000.000,- Ft-ot helyezett el az alperesi takarékszövetkezetnél, melyről N° 2... számon névre szóló takarékbetétkönyvet állítottak ki, melynek első oldalára bejegyzésre került a „nagyösszegű részjegy” szöveg. A betétkönyvben egy évi ismétlődő lekötéssel 4,4 % fix kamat került meghatározásra. 2007. január 30-án osztalékként 169.167,- Ft 2008. május 24-én 175.375,- Ft, 2009. május 25-én 175.375,- Ft, 2010. június 1-jén 175.375,- Ft befizetése és kifizetése történt, 2010. július 19-én pedig 2.000.000,- Ft visszafizetésére került sor.

A felperes 2010. április 16. napján 5.000.000,- Ft-ot helyezett el az alperesi takarékszövetkezetnél, melyről N° 3... számon névre szóló takarékbetétkönyvet állítottak ki, ennek első oldalára bejegyezték a „nagyösszegű részjegy” szöveget. A takarékbetétkönyvben egy évi ismétlődő lekötéssel 4,4 % fix kamat került meghatározásra. Az ugyanezen a napon kiállított pénztárbizonylaton a befizetés jogcímeként részjegy vétel szerepelt.

A felperes 2010. május 7. napján 5.000.000,- Ft-ot helyezett el az alperesi takarékszövetkezetnél, melyről N° 4... számon névre szóló takarékbetétkönyvet állítottak ki, első oldalára bejegyezték a „nagyösszegű részjegy” szöveget. A betétkönyvben egy évi ismétlődő lekötéssel 4,4 % fix kamat került meghatározásra. Ugyanezen a napon a befizetési pénztárbizonylaton a befizetés jogcímeként részjegy vétel szerepelt.

Mind a négy takarékbetétkönyvben az Általános Szerződési Feltételek között (14. oldal, 16. pont) rögzítettek szerint fennáll a betétekre az Országos Betétbiztosítási Alap 1996. évi CXII. törvényen alapuló helytállási kötelezettsége.

Mind a négy takarékbetétkönyv 3. oldalán található bejegyzett szöveg szerint, jelen szerződés tárgyát képező betét a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény alapján nincs biztosítva.

A pénzügyi szervezetek állami felügyelete a 2011. június 28. napján meghozott JÉ-I/B-350/2011. számú határozatával felügyeleti intézkedést alkalmazott az alperessel szemben, majd a 2012. június 1. napján kelt H-JÉI1277/2012. számú határozatával az alperes tevékenységi engedélyét visszavonta. Ez alapján a Kecskeméti Törvényszék Cégbírósága 03-02-000282/157. számú végzésével 2012. június 1. napjával elrendelte az alperes végelszámolását.

A felperes 2012. július 23-án hitelező igénybejelentéssel élt az alperesi végelszámolóhoz, aki 2012. augusztus 6. napján kelt válaszlevelében arról tájékoztatta, hogy az elhelyezett összegek „nagyösszegű részjegy” megjelöléssel ellátott takarékbetéti okiratok tagsági jogviszonyt igazolnak, ezért követelését betétkövetelésként nem lehet nyilvántartásba venni. Ezen tényre, valamint a Hpt. 99. § (1) bekezdésre tekintettel az OBA általi kifizetés kezdeményezésének nincs jogalapja.

A Fővárosi Törvényszék 27.Fpk.01-12-011187/3. számú végzésével elrendelte az alperes felszámolását, melynek kezdő időpontja 2012. október hó 12. napja.

A felperes keresetében elsődlegesen 18.000.000,- Ft tőke, annak ügyleti és késedelmi kamatai megfizetésére, nyilvántartásai kijavítására és az ennek megfelelő adatszolgáltatásra kérte kötelezni az alperest az Országos Betétbiztosítási Alap felé a kártalanítási összeg kifizetése érdekében figyelemmel arra, hogy az alperes és a felperes között a Ptk. 533. § (1) és (2) bekezdése által szabályozott takarékbetét-szerződés jött létre.

Másodlagosan ugyanezt kérte a Ptk. 200. § (2) bekezdésére és a 237. § (2) bekezdésére hivatkozással, mert a perbeli konstrukció keretében megkötött ügylet jóerkölcsbe ütközik, ezért semmis.

Harmadlagosan ugyanezt kérte azzal az indokkal, hogy a szövetkezeti részjegy semmis, mert az nem felel meg a 2006. évi X. törvény 44. §-ában foglalt feltételeknek, azonban a Ptk. 234. § (2) bekezdése alapján megfelel a takarékbetéti szerződés érvényességi kellékeinek.

Negyedlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes és a felperesek között tagsági jogviszony a takarékbetétkönyv alapján nem áll fenn, és a Ptk. 533. § (1) és (2) bekezdése alapján szabályozott takarékbetéti szerződés jött létre.

Előadta, hogy a takarékszövetkezet által tagjainak kiállított formai szempontoknak mindenben megfelelő külön okirati formában létrehozott és kiállított részjegyet soha nem kapott, nem igényelt és nem vett át. Az alperes ilyen részjegy átadását soha nem kezdeményezte, mint ahogy a betétkönyv ennek megfelelő bevonását sem. Soha nem állt szándékában a takarékszövetkezet tagjává válni, és így szövetkezeti részjegyet jegyezni, befektetéseit betétként kívánta elhelyezni. Az alperes jogsértő módon saját tőkehelyzetének javítása érdekében használta fel a felperes betétjét és visszaélt a felperes bizalmával, laikus hozzáállásával. A névre szóló takarékbetétkönyv ellenében határozott időre lekötve és kamatfizetési kötelezettség mellett átadott pénzösszeg takarékbetétnek minősül. Alperes visszaélt azzal, hogy a felperes laikus, hogy bizalommal van a működése iránt, az ügyintézőkkel jó a személyes kapcsolata. A felperessel kötött ügylet során a fogyasztóvédelmi szabályok sem érvényesültek, ugyanis az alperes nem adott kellő részletességű tájékoztatást a betéti konstrukció valódi részleteiről, feltételeiről, az abban rejlő kockázatokról, különös tekintettel a betét biztosítottságára, arra, hogy a részjegybefizetésekre nem vonatkozik az OBA helytállási kötelezettsége. Ezzel szemben kifejezetten azt a tájékoztatást adta, hogy az ügyletnek egyéb kockázata a betéti konstrukcióhoz képest nincs, illetve, hogy bármikor kifizetést kérhet e típusú betétjéből is. Nem tájékoztatta arról sem, hogy az ún. részjegyekből történő kifizetés csak az alapszabály és a Hpt. szabályai szerint történhet, gyakorlatilag a tagsági jogviszony megszüntetésével kapcsolatos eljárási rend szerint. Az alperes magatartása kifejezetten szándékos, rosszhiszemű, önös, megtévesztő, a valóságot szándékosan nem teljes mértékben feltáró célból fakad. Az ügyfél elől elrejtve próbálta meg az ügyfél pénzét felhasználni a takarékszövetkezet törvényes működése látszatának helyreállításához. Az alperes még csak lehetőséget sem adott a felperesnek, hogy a betétbiztosítás hiányairól tudomást szerezzen, annak okát meg sem magyarázta, így nem tudta átgondolni, tudja-e vállalni a kockázatot az alperes tényleges gazdasági helyzetének ismeretében. Egy pénzügyi intézménnyel szemben nagyobb és magasabb a társadalom elvárása a tekintetben, hogy szolgáltatásai

szakszerűen, korrekt módon, az ügyféllel együttműködően őt megfelelően tájékoztatva, a kockázatokat felmérve végezze tevékenységét. Hivatkozott a BH 2002/404. számú eseti döntésre.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Állította, hogy a felperes 2006. január 4. óta szerepel az alperesi takarékszövetkezet tagnyilvántartásában 20.000.000,- Ft névértékű részjeggyel, amit a befizetési pénztárbizonylat is igazol. 2010. május 5-én további 5.000.000,- Ft-ot fizetett be, ugyancsak befizetési pénztárbizonylattal és 2011. november 2. napján tagsági nyilatkozatot írt alá. Több részközgyűlésen jelen volt, őt küldötté választották, a küldötti jelölést elfogadta, amit a 2011. október 27-én kelt nyilatkozata is bizonyít. 2006. évtől volt rendszeres részt vevője a küldöttgyűléseknek. Tagsági jogait oly mértékben gyakorolta, hogy életszerűtlen azon állítása, miszerint nem tudott arról, hogy ő az alperesi szövetkezet tagja. Utalt az alapszabály II/2. pontjára: a szövetkezetben küldöttgyűlés működik. A küldötteket a tagok köréből 5 éves időtartamra részközgyűléseken, nyílt szavazással választják meg. Ekként a takarékbetétkönyv a tagsági jogviszony igazolásaként került kiállításra. Ugyanilyen módon történt a befizetés, a további 5.000.000,- Ft-ok elhelyezésekor is, az alperes és a felperes következetesen alkalmazták a takarékbetétkönyv okiratot részjegykományként. A felperes által megjelölt hiányosság nem teszi semmissé a részjegy jegyzést, és az azzal létrejött tagsági jogviszonyt. Az alperes többféle formában használt részjegykományt. A felperes által felvett osztalék több esetben azonos volt a betéti kamatokkal, vagy attól magasabb mértékű is lehetett a küldöttgyűlés határozatai alapján. Az alperes az alaprészjegyen felüli részjegyek vonatkozásában engedélyezte a tagoknak, hogy tagsági jogviszony megszüntetése nélkül kivégyenek a részjegyből, vagy a fel nem vett osztalékot tőkésítsék. Így lehetséges eltérés a korábbi jegyzés és a fennálló jelenlegi követelés között a névérték vonatkozásában. A takarékbetétkönyv részjegykományként történő felhasználása nem ütközik jogszabályba, így azok nem semmiek a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján sem. Az alperes a tájékoztatási kötelezettségének is előírászerűen eleget tett, az ügyfelei, így a felperes felé. Nem áll fenn az a körülmény sem, hogy szándékosan megtévesztő magatartást tanúsított a felperessel szemben. A felperes különböző időpontokban az alperesnél különböző összegű készpénz befizetése mellett „nagyösszegű részjegy” jegyzést végzett. A részére kiállított takarékbetétkönyveket „nagyösszegű részjegy” bejegyzéssel, illetve az OBA általi biztosítást kizáró szövegű bélyegzővel látták el, amikor a Ptk. 240. § (1) bekezdése alapján kölcsönösen határoztak arról, hogy a takarékbetétkönyv „nagyösszegű részjegy” megtestesítést szolgálja, ezt követően is a felek következetesen alkalmazták a takarékbetétkönyv okiratot részjegykományként.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 18.000.000,- Ft-ot, és annak 5.000.000,- Ft részösszege után 2010. május 7. napjától, 5.000.000,- Ft részösszege után 2010. június 2. napjától, 5.000.000, Ft részösszege után 2010. április 16. napjától és 3.000.000,- Ft részösszege után 2010. július 19. napjától 2012. május 31. napjáig terjedő időszakra évi 4,4 %-os ügyleti, valamint 2012. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó a mindenkori naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Az ítélet indokolása szerint a perben eldöntendő kérdés az volt, hogy a takarékbetétkönyv, mint okirat, valamint a felperes tagsági nyilatkozata, a

- 5 -

Pf.IV.20.443/2013/2.szám

küldötti mivolta és a közgyűléseken való részvétel alapján megállapítható-e a felperes tagsági jogviszonya az alperesi takarékszövetkezetben. A felek szándéka a takarékbetétkönyv kiállításával megfelelt-e más, adott esetben a takarékbetét-szerződés

érvényességi kellékeinek.

Utalt arra, hogy a perben a 2006. június 30-ig hatályos a szervezetekről szóló 1992. évi I. törvény (továbbiakban: régi Sztv.), és a jelenleg hatályos 2006. évi X. törvény (továbbiakban: új Sztv.) rendelkezése is irányadó. A régi Sztv. 43. § (1) bekezdése értelmében a tagfelvételtől az alapszabályban meghatározott testületi szerv dönt, a felvételi kérelem benyújtását követő legközelebbi ülésen, és a döntésről a belépni kívánó személyt értesíteni kell. A (3) bekezdés szerint a tagsági viszony a felvételtől szóló határozat meghozatalának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre, amikor a tag a részjegy összegét vagy annak alapvetően meghatározott hányadát a szervezetbe befizette. A régi Sztv. 44. § alapján a szervezet a tagokról nyilvántartást köteles vezetni, mely az ellenkező bizonyításig igazolja a tagsági viszony keletkezésére, fennállására és megszűnésére vonatkozó adatokat. Az új Sztv. 43. § (1) bekezdése szerint a tagfelvételtől az alapszabályban meghatározott testület dönt, a felvételi kérelem benyújtását követő legközelebbi ülésen, a döntésről a belépni kívánó személyt értesíteni kell és a közgyűlést tájékoztatni kell. Az új Sztv. 45. § (1) bekezdése szerint is a szervezet tagokról nyilvántartást vezet, mely tartalmazza a tag nevét, lakcímét, a tag által teljesített vagyoni hozzájárulás összegét, valamint a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének időpontját. A nyilvántartás – az ellenkező bizonyításig – igazolja a tagsági viszony keletkezésére, fennállására és megszüntetésére vonatkozó adatokat. A bíróság a hivatkozott jogszabályok alapján rögzítette, hogy a szervezet taggá váláskor tagfelvételi kérelem, valamint az igazgatóságnak azt pozitívan elbíráló döntése szükséges, ahogyan azt az alperesnél 2006. január 4-én hatályos alapszabály is rögzítette. A felperes esetében azonban erre nem került sor, az alperes ilyen okiratokat nem mutatott fel, bizonyítást sem ajánlott fel e körben, csupán a 2011. november 2. napján kelt tagsági nyilatkozatra hivatkozott. Így megállapította, hogy tagsági jogviszony sem 2006. január 4-én, sem az azt követően történt betét elhelyezések időpontjában nem jött létre, függetlenül azon körülménytől, mely szerint az alperes a felperest tagként kezelte, vagy hogy később az alperes által készített nyomtatványt a felperes aláírta, melyben tulajdoni részesedést elismerő nyilatkozatot tett. A szervezet tagsági jogviszony csak a törvényben és az alapszabályban meghatározott módon jöhet létre, e szabályozás kifejezett döntést, határozathozatalt kíván meg a tagfelvétel kérdésében, ráutaló magatartással tagsági viszony nem jöhet létre. Mivel a felvételi eljárás nem felelt meg a törvényes rendelkezéseknek, a takarékbetétkönyv részjegyként történő értelmezése, alkalmazása semmis. Rögzítette, hogy tagsági jogviszony létrejötte hiányában a részjegy semmissége folytán a felek közötti jogviszony megfelel a Ptk. 533. §-ában foglalt betéti szerződés érvényességi kellékeinek.

Utalt arra, az alperes állította, hogy a felperessel közösen határozott arról, hogy a takarékbetét-szerződéseket módosítják nagyszámú részjeggyé, azonban az alperes ezen nyilatkozata arra utal, hogy elismeri, a felek szándéka első lépcsőben kölcsönösen takarékbetét megkötésére irányult. Az alperes ezen értelmezése szerint a felek megkötötték a takarékbetéti szerződéseket a betétek elhelyezésével, a takarékbetétkönyv kiállításával, a szerződésmódosítás keretében ezután vagy ezzel

- 6 -

egyidejűleg kérte a felperes a tagfelvételt, és a már betétként elhelyezett pénzösszeg befizetési jogcímének megváltoztatását részjegy vételre. A bíróság álláspontja szerint a kötelmi jogi jogviszony módosító nyilatkozattal nem változtatható át általában sem egy másik, a kötelmi jog területén kívül eső, más jogági területre tartozó, jelen esetben a személyes közreműködést is igénylő szervezet tagsági jogviszonnyá. A két jogviszony

alapvetően eltér egymástól, a Ptk. 240. § (1) bekezdése értelmében módosítással csak egy másik kötelmi jogi jogviszony jöhet létre.

A perbeli tényállás alapján nem kétséges, hogy a felek között létrejött szerződések takarékbetét-szerződések és ez a minőségük nem változott meg azzal, hogy akár a megnyitáskor, akár későbbi időpontban a tagsági jogviszonyra utaló szövegrészek oda feljegyzésre kerültek, ezáltal a takarékbetétkönyvet a felek más célra használták. A felperestől – aki laikusként pénzügyi ismeretekkel nem rendelkezett – származó „tagsági nyilatkozat” nem pótolhatja a kifejezett tagfelvételi kérelmet és az annak nyomán előírt szigorú eljárási rendet, melynek eredménye a szövetkezeti tagsági viszony létrejötte, ami személyes közreműködés és vagyoni hozzájárulás erejéig helytállási kötelezettséget von maga után.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását. Továbbra is állította, hogy az alperesi takarékszövetkezet tagnyilvántartásában a felperes 2006. január 4. napjától szerepel. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a teljesített kifizetések jogcíme egyértelműen bizonyította a felperes részére, hogy tagsági jogviszonnyal rendelkezik az alperesi szövetkezetben, mely ellen kifogással az évek folyamán nem élt. Az osztalékok kifizetésére a küldöttgyűlési határozatok alapján került sor, és a küldöttgyűlések osztalék előleg kifizetéséről is döntöttek, mely alapján a felperes részesedhetett az év elején is osztalékból. Ha a felperes tagsági jogviszonya mégsem jött létre, mert a taggá válás a szövetkezeti törvény és az alapszabály kógens szabályába ütköző módon történt, annak álláspontja szerint nem az a következménye, hogy a teljesített vagyoni hozzájárulást takarékbetéti szerződéssé lehet nyilvánítani. A szövetkezeti törvény rendelkezése alapján, ha nem jön létre a tagsági jogviszony, a teljesített vagyoni hozzájárulás visszajár. Nem fogadható el az a magyarázat, hogy a takarékbetét a felek megállapodásától függetlenül jön létre a takarékbetétkönyv kiállításával. Jogszabály nem tiltja a takarékbetétkönyv más célú felhasználását közös szerződési akarattal. A felperes azon szándéka, hogy takarékbetétet kívánt elhelyezni az alperesi szövetkezetnél, nem bizonyított.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A fellebbezés a felperesi követelés jogcíme tekintetében alapos.

A felperes látszólagos keresethalmazatban, eshetőleges marasztalásra irányuló kereseti kérelmeket terjesztett elő, és kérte az alperes 18.000.000,- Ft tőke és járulékainak megfizetésére kötelezését. Elsődlegesen hivatkozott arra, hogy a felek között takarékbetét-szerződés jött létre, másodlagosan utalt arra, hogy a felek között létrejött szerződés jóerkölcsbe ütközik, harmadlagosan a szövetkezeti részjegy jegyzés semmis, de a szerződés megfelel a takarékbetéti szerződés érvényességi

- 7 -

Pf.IV.20.443/2013/2.szám

kellékeinek, negyedlegesen arra, hogy tagsági jogviszony a takarékbetétkönyv alapján nem áll fenn.

A felperes állítása szerint 2006. januárjában 4-én, és 12-én, valamint 2010. május 7-én és 2010. június 1. napján a felek között takarékbetéti-szerződés jött létre, míg az alperes arra

hivatkozott, hogy a takarékbetétkönyv részjegyként került kiállításra. A felek előadása tehát egyező volt abban, hogy köztük 2006. januárban, és 2010-ben megállapodások jöttek létre, azok minősítése tekintetében tért el az álláspontjuk.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A szerződési nyilatkozat értelmezésére két megoldás létezik, a nyilatkozási elv és az akarati elv. Az akarati elv a nyilatkozó fél akaratából indul ki, a másik pedig abból, hogy az akaratot a nyilatkozat fejezi ki, tehát ezen van a hangsúly. A Ptk. 207. § (1) bekezdése – korrekciókkal – a nyilatkozási elvet fogadja el. A nyilatkozat értelmezése során a törvény három szempontnak tulajdonít jelentőséget: a szavak általánosan elfogadott jelentésének, az eset összes körülményének és a nyilatkozó feltehető akaratának. Ha a felek szakszerűtlen, hibás jogi terminológiát használnak, jogilag tévesen minősítik a közöttük kialakult jogviszonyt, az esetben a bírói gyakorlat egyértelmű abban, hogy a jogviszony minősítése a szerződések jellegének megítélése szempontjából nem annak elnevezése, hanem tartalma az irányadó (BH 1981/12/510., BH 1974/9/357. számú jogeset).

A fentiek alapján a felek között létrejött megállapodást a bíróságnak annak tartalma, a felek akarata és az eset összes körülményei alapján kell vizsgálni.

A Ptk. a bank és hitelviszonyokról szóló XLIV. fejezetében szabályozza a takarékbetét-szerződést (Ptk. 533-535. §). A takarékbetétekre vonatkozó szabályozást tartalmaz az 1989. évi 2. tvr. (továbbiakban: Tvr. is).

A takarékbetét-szerződés alapján a pénzintézet köteles a betéttestől takarékbetétkönyv vagy más okmány ellenében pénzt átvenni és annak összegét a szerződés szerint visszafizetni (Ptk. 533. § (1) bekezdés). A pénzintézet a takarékbetét után a betételhelyezés idejére kamatot fizet (Ptk. 533. § (3) bekezdés). A takarékbetét után járó kamat minden év december hó 31. napján esedékes (Tvr. 12. § (2) bekezdés). Takarékbetétet névre szólóan lehet elhelyezni (Ptk. 533. § (2) bekezdés). A takarékbetét-szerződés megkötésekor a betétről kiállított okmány a betét összegét, az időtartamot, a kamatot és az egyéb feltételeket okiratként bizonyítja, ezért kifizetést csak okirat birtokában lehet kérni, ezáltal a takarékbetét hitelviszonyt testesít meg.

A szövetkezetekről szóló – 2006. januárjában hatályos – 1992. évi I. törvény (rég. Sztv.) rendelkezése szerint a részjegy tagsági jogokat testesít meg, belépéskor a tag az alapszabályban meghatározott számú és összegű, de legalább egy részjegyet jegyez, mely részjegyek csak azonos összegűek lehetnek. A részjegy nem átruházható és a szövetkezet adózott eredményéből részesedésre jogosít (52-53. §). A tagfelvételi kérelemről az alapszabályban meghatározott szervezet dönt, melyről a

- 8 -

belépni kívánó személyt tájékoztatni kell. A tagsági viszony a felvételtől szóló határozat meghozatalának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre akkor, amikor a tag a részjegy összegét befizette (43 §). A 2006. július 1. napjától hatályos szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (új Sztv.) ugyanezen rendelkezéseket tartalmazza a részjegyre vonatkozóan azzal, hogy a 44. § (2) bekezdésében tételesen felsorolja, hogy a részjegyen fel kell tüntetni a szövetkezet nevét, a székhelyét, a tag nevét, lakóhelyét, a tag által vállalt és teljesített vagyoni hozzájárulás összegét, a részjegy kiállításának időpontját, a kiállításra jogosult aláírását.

A fentiek értelmében a takarékbetét és a részjegy két egymástól lényegesen különböző

jogot testesít meg, míg a takarékbetét hitelviszonyhoz, a részjegy tagsági viszonyhoz kapcsolódik.

Az alperesi takarékszövetkezet 2006. január 4-én, január 12-én, 2010. április 16. és 2010. május 7. napján sorszámozással ellátott, névre szóló (fenntartásos) az 1989. évi 2. tvr. által a takarékbetétekre előírt alaki és tartalmi kellékeknek teljes körűen megfelelő, teljes bizonyító erejű magánokiratot (Pp. 196. § (1) bekezdés d) pont) állított ki a felperes részére, melyben a lekötési időt egy évben, a kamatot pedig évi fix 3,5 illetve 4,4 %-ban jelölte meg. A takarékbetétkönyvekben az általános szerződési feltételek 16. pontjában rögzítésre került, hogy a takarékbetét-szerződés az Országos Betétbiztosítási Alap által biztosított. A takarékbetétkönyvek belső oldalára kézírással feljegyzésre került a „nagyösszegű részjegy” szöveg is, valamint a takarékbetétkönyvekbe bélyegzésre került a 3. oldalra, hogy a betétek az Országos Betétbiztosítási Alap által nem biztosítottak. A takarékbetétkönyvek kiállításának dátuma és a kezdő összegek befizetéséről kiállított pénztárbizonylat tartalma alapján – mely szerint a befizetés jogcíme „nagyösszegű részjegy” - megállapítható, hogy a nagyösszegű részjegy bejegyzés az okiraton a kiállításkor került feltüntetésre.

Az alperes a felek akaratát a takarékbetéti szerződéshez szükséges takarékbetétkönyvbe foglalta, így az alperesre hárult a bizonyítási teher (Pp. 164. § (1) bekezdés), hogy hitelt érdemlő bizonyítékokkal kétséget kizáró módon igazolja saját álláspontját, vagyis azt, hogy részjegy jegyzés történt.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a takarékbetétkönyveken a kiállításkor, valamint a beszédési bizonylatokon is a befizetés jogcímeként a nagyösszegű részjegy került feltüntetésre, valamint azokból osztalék került felvételre. Ezen túlmenően az alperes csatolta a 2011. november 2. napján felperes által aláírt „Tagsági nyilatkozatot”, melyben kijelentette, hogy 180 db, egyenként 100.000,- Ft névértékű részjegy jegyzéssel rendelkezik. Csatolta továbbá a 2007. május 4-én, 2008. április 25-én, 2009. május 22-én, 2010. május 19-én, 2010. szeptember 23-án, 2011. május 25-én, 2011. december 9-én alperesnél tartott küldöttgyűlések jelenléti ívét, melyen a tagok sorában a felperes neve is szerepel, és felperes aláírásával igazolta a küldöttgyűlésen való megjelenését. Az alperes csatolta a 2011. október 25-én felperes által aláírt küldötti jelölés elfogadásáról szóló nyilatkozatot, melyben a felperes kijelentette, hogy az alperesi takarékszövetkezet tagjaként a 2011. november 2. napján megtartandó részközgyűlésen küldöttnek történő megválasztása esetére a tisztséget elfogadja.

- 9 -

Pf.IV.20.443/2013/2.szám

A takarékbetéti formában kiállított okiratok tartalmából, az azon szereplő nagyösszegű részjegy bejegyzésekből, az ehhez kapcsolódó pénztárbizonylatok jogcím megjelöléséből, illetőleg a felperes 2011. november 2. napján tett tagsági nyilatkozatából, valamint az alperes által csatolt küldöttgyűlési jelenléti ívekből az állapítható meg, hogy a felperes 2006. januárjától kezdődően tagként viselkedett, 2006-tól kezdődően folyamatosan és rendszeresen az alperes küldöttgyűlésein megjelent, ott tagsági jogait gyakorolta, küldötté választásához is hozzájárult. A különböző időpontokban befizetett összegeket a 2011. november 2-án kiállított okirat szerint is részjegy jegyzésként kezelte, azaz 2006. január 4., január 12., valamint 2010. május 7. és június 1. napján a felperes akarata nem

takarékbetéti-szerződés megkötésére irányult. Az ítélet álláspontja szerint - eltérően az elsőfokú ítéletben kifejtettektől - az alperes bizonyította, annak ellenére, hogy a részjegy jegyzés alkalmával a felperes részére takarékbetétkönyvet állított ki, a felek szándéka nem takarékbetét-szerződés kötése, hanem részjegy jegyzésre irányult.

Az ítélet álláspontja az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint a felek között tagsági jogviszony nem jött létre, egyetértett. A szövetkezeti taggá váláshoz mind a régi Sztv., mind az új Sztv., valamint az alperes Alapszabálya szerint is tagfelvételi kérelem, valamint az igazgatóságnak azt pozitívan elbíráló döntése szükséges, és a döntésről értesíteni kellett a kérelmet előterjesztő személyt. A felperes esetében azonban ilyen okiratok nem álltak rendelkezésre. Mivel szövetkezeti tagsági jogviszony csak a törvényben és az alapszabályban meghatározott módon jöhet létre, e szabályozás kifejezett döntést, határozathozatalt kíván meg a tagfelvétel kérdésében, ráutaló magatartással tagsági viszony nem jöhet létre, ezért az a tény, hogy az alperes a felperest tagként kezelte, illetőleg, hogy a felperes tagként viselkedett, nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes az alperesi szövetkezet tagjává vált.

A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, azonban a kereseti kérelemhez kötöttség nem jelent egyben jogcímhez kötöttséget is (BH 2004/504., EBH 2006/1422.). A felperes marasztalás iránti keresetet terjesztett elő, azonban a követelésének alapjául megjelölt takarékbetéti szerződés létrejöttét az ítélet álláspontja nem találta igazoltnak. Figyelemmel arra, hogy az alperes nem bizonyította, hogy a pénzüsszegek elhelyezésével egyidejűleg szabályos tagfelvételi eljárás lefolytatására sor került volna, nem igazolt, hogy a felperes a szövetkezet tagjává vált, ezért a felperes által a takarékszövetkezet részére befizetett összeg a felperes részére visszajár a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése címén (Ptk. 361. §), azaz a marasztalás feltételei a felperes által megjelölt jogcímtől eltérően ugyan, de fennállnak.

A fentiekre tekintettel az ítélet álláspontja az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a felperesi követelés jogcímét illetően megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperesnek az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezése a követelés jogcíme szempontjából eredményre vezetett, a marasztalás tekintetében azonban

- 10 -

nem, így az ítélet álláspontja a másodfokú eljárási költség viselése felől akként rendelkezett, hogy az alperes köteles megfizetni az államnak külön felhívásra a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés), egyebekben a felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján maguk viselik.

Szeged, 2013. október 24.

Dr. Mátyási Zsolt sk.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.

Dr. Dobler László sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró